

Jag het er Gustav Pettersson, är 75 år gammal, och har jobbat på biblioteket här i Burseryd sedan 1934. Numera är jag pensionerad, men arbetar fortfarande några timmar i veckan här på biblioteket.

Biblioteket här i Burseryd startade 1922, och har sina rötter i nykterhetsrörelsen. Det hela började förmodligen så att medlemmarna i logen skänkte varsin bok. Därefter värderade man dessa böcker, och statsbidrag utgick sedan på det sammanlagda beloppet, enligt de bestämmelser som gällde på den tiden.

Det lilla biblioteket expanderade sakta men säkert, och i början av 1930-talet fanns det ett 60-tal böcker. Själv skrev jag in mig i nykterhetslogen 1931, och 1934 fick jag hand om biblioteket.

I mitten av 1930-talet startade bildningsförbunden här i Jönköpings län s.k. folkhögskolekurser ute i bygderna. Man skickade föreläsare som under en veckas tid höll kvällsföreläsningar om folkbildning och folkbildningsarbete. Ett stående inslag i dessa föreläsningar var bibliotekens verksamhet, och föreläsarna var ivriga förespråkare för att också kommunerna skulle engagera sig i denna.

Vi i logen blev stimulerade av dessa impulser och började diskutera möjligheterna att utöka bibliotekets verksamhet. Resultatet blev att vi inbjöd samtliga folkrörelseorganisationer i kommunen och gav dem följande förslag: Logen upplåter biblioteket om ni går med på att stödja bibliotekets verksamhet med ett litet årligt anslag. Organisationerna gick villigt med på detta.

Därmed bildades 1938 Burseryds folkbibliotek. Stadgar skrevs, i vilka det bl.a. fastställdes att biblioteket skulle vara anslutet till NTÖ:s studieförbund.

Verksamheten sköt därefter fart, och i slutet av 1940-talet hade vi omkring 800 bokband. Det provisoriska utlåningssystem vi dittills haft började nu bli tungrott, och vi bad länsbiblioteket i Jönköping om hjälp med att katalogisera och klassificera bokbeståndet, samtidigt som vi lade upp ett nytt utlåningssystem med s.k. låntagarpåsar, vilket var enkelt och bra för ett mindre bibliotek av denna typ.

Eftersom vi visste att det skulle komma en kommunreform i början av 1950-talet, började vi vid denna tidpunkt allvarligt fundera över att "koppla in" kommunen i vår biblioteksverksamhet. NTÖ:s distriktsstudieledning var inne på samma linje, och resultatet blev att dåvarande Burseryds kommun 1949 gick med på att driva biblioteket i kommunal regi, under förutsättning att logen som tidigare ställde upp med bibliotekarie.

Detta ställde kommunen inför helt nya uppgifter. Man såg sig nödsakad att välja en biblioteksstyrelse, i vilken jag fick rycka in som ordförande. Min uppgift då - i och med kommunsammanslagningen 1952 då Burseryd, s:a Hestra, Gryteryd och Sandvik blev till en kommun - att samordna biblioteksverksamheten i kommunen. Det dröjde dock till fram på 1960-talet innan samtliga bibliotek i kommunen - det fanns nämligen flera mindre folkrörelsebibliotek runtomkring - lät sig inlemmas i den kommunala biblioteksorganisationen.

Bestämmelserna vid den här tiden var sådana att statsbidrag utgick i förhållande till bokköp, bibliotekariens lön och referensbibliotekets boksamling - under förutsättning att det fanns en utbildad bibliotekarie. Detta innebar alltså att de mindre biblioteken ute i landet - som ju sällan hade utbildade bibliotekarier - inte heller hade någon möjlighet att erhålla statsbidrag. För att råda bot på detta började man på 1950-talet anordna en provisorisk utbildning för dessa bibliotekarier. Utbildningen bestod av en korrespondenskurs omfattande 12 brev, samt en 2-3-veckors kurs som Skolöverstyrelsen anordnade. Det hela avrundades med en 2-3-veckors praktikanttjänstgöring vid ett länsbibliotek. Därefter kunde alltså statsbidrag utgå. Jag gick själv igenom dessa kurser vid mitten av 1950-talet.

Från början var biblioteket en liten boksamling innanför ett par glasdörrar i ett bokskåp, inrymt i en liten vrå av nykterhetslokalen. 1939 flyttades biblioteket - som då börjat växa - till ett litet bokrum i den då nyuppförda bygdegården. Så småningom blev även denna lokal för trång, och då kommunalhuset uppfördes i mitten på 1950-talet flyttade vi in där. Där var biblioteket kvar fram till 1972, då vi flyttade in i våra nuvarande lokaler bredvid skolan. Vi har alltså haft ett integrerat folk- och skolbibliotek här i Burseryd sedan början av 1970-talet, vilket vi tror har varit till ett visst gagn för verksamheten.

1974 kom så ännu en kommunsammanslagning, och inför denna hade man tillsatt en kommitté som skulle dra upp riktlinjerna för den framtida biblioteksverksamheten i den nya storkommunen. Man kom överens om att biblioteken i de olika kommundelarna skulle få fortsätta arbeta så självständigt som möjligt, fast nu under namnet regionbibliotek.

Samtidigt beslutades om nedläggning av en del mindre filialbibliotek, som ju med fördel kunde ersättas av bokbuss. För att ett filialbibliotek skulle få fortsätta sin verksamhet sattes en gräns på 5000 boklån per år.

Detta var alltså en liten bild av hur biblioteket utvecklats här i Burseryd från en liten boksamling innanför ett par glasdörrar till ett

ganska välutrustat folk- och kommunbibliotek under en tidsperiod av cirka 55 år.

VI FRÅGADE GUSTAV PETTERSSON HUR HAN PERSONLIGEN SER PÅ BIBLIOTEKENS OCH BIBLIOTEKARIEYRKETS UTVECKLING, OCH HAN SVARADE SÅ HÄR:

Bibliotekarierna på de mindre biblioteken arbetade förr i tiden under ganska pressade förhållanden. Biblioteksarbetet var oftast helt ideellt, och bokutlåning skedde mestadels under kvällstid. Här i Burseryd hade vi öppet en timme under söndagen, och det har vi faktiskt fortfarande, vilket är en mycket uppskattad service. Här i Burseryd var biblioteksarbetet helt ideellt fram till början av 1950-talet, då den tidigare nämnda provisoriska bibliotekarieutbildningen möjliggjorde "löneförbättringar" i och med att statsbidrag utgick på bibliotekariens lön.

Skolöverstyrelsen var förr i tiden den myndighet som övervakade i synnerhet de mindre bibliotekens verksamhet. Bibliotekarierna var skyldiga att rapportera till SÖ vilka böcker de köpte in, och bibliotekarier utan formell bibliotekarieutbildning hade större rapportskyldighet än andra. Böcker av t.ex. Sigge Stark eller Leonard Strömberg fick inte köpas in - dylika böcker betraktades som skräplitteratur. Ändå hände det väl att en och annan sådan bok "slank med" - men det rapporterade man aldrig.

Under 1920- och -30-talet dominerades folkrörelsebiblioteken av religiös, historisk och klassisk litteratur. Sedan kom de stora arbetardiktarna med Ivar Lo-Johansson och Jan Fridegård i spetsen. Därefter kom utländsk skönlitteratur och facklitteratur alltmer i ropet, och i dag efterfrågas som vi vet alla typer av böcker på våra bibliotek - på gott och ont.

Carl-Gustaf Hansson

Ulla-Britt Andersson